

Recenzje

William C. Mattison III, *Introducing Moral Theology: True Happiness and the Virtues*, BrazosPress, Grand Rapids 2008, ss. 429.

Jest to obszerne opracowanie przygotowane przez pochodzącego z Nowego Jorku profesora teologii moralnej na Katolickim Uniwersytecie Ameryki w Waszyngtonie. Mattison uzyskał doktorat na University of Notre Dame pod kierunkiem prof. Jean Porter, a badania prowadził jako stypendysta Fulbrighta m.in. pod opieką S. Pinckaersa we Fryburgu. Zajmuje się głównie zagadnieniami fundamentalnymi teologii moralnej, aretologią oraz nauką moralną św. Tomasza z Akwinu. Był m.in. redaktorem *New Wine, New Wineskins: A Next Generation Reflects on Key Issues in Catholic Moral Theology* (Lanham: Rowman & Littlefield 2005). Należy do zespołu redakcyjnego nowo powstałego amerykańskiego czasopisma teologicznomoralnego „Journal of Moral Theology”, wydawanego na katolickim Mount St. Mary's University w stanie Maryland.

Recenzowana tutaj praca została zamierzona jako wprowadzenie do podstawowych zagadnień teologicznomoralnych, a szczególnie do kwestii cnót. Jest to więc rozbudowana aretologia, gdzie autor wprowadza czytelnika (w zamierzeniu studen-

ta teologii) w teologię moralną katolicką, często posiłkując się nauką Akwinaty. Chce przez ten wykład ukazać czytelnikowi drogę do autentycznego szczęścia przez moralne postępowanie. Sam wyjaśnia cele i układ książki, która zawiera 18 rozdziałów, szczegółowy indeks (s. 419-429) oraz bibliografię (s. 411-418). Ponieważ książka jest pomyślana jako pomoc dla rozpoczynających studia teologiczne, każdy rozdział zawiera podsumowanie oraz pytania sprawdzające, główne pojęcia i wskazania do dalszej lektury.

W tekście można dostrzec bardzo wiele odniesień do ważnych autorów zarówno dawnych (np. Platona, Augustyna, Akwinaty, Kanta), jak i współczesnych (np. R. Guardiniego, S. Pinckaersa, A. MacIntyre'a, J. Finnisa, G. Meilaendera), nie tylko katolickich (np. S. Hauerwasa, O. O'Donovana). Wielokrotnie Mattison przywołuje nauczanie Jana Pawła II, często cytując *Katechizm Kościoła katolickiego*, jak również listy pasterskie biskupów amerykańskich, irlandzkich, nie pomija też ważnych dla chrześcijaństwa pisarzy (np. C.S. Lewisa). Pod względem stylu prosty, niemal codzienny, ale niebanalny język czyni tę książkę w pewnym sensie łatwą lekturą. Tekst jest zarazem praktycznie ukierunkowany, co dobrze zapoznaje czytelnika z bogactwem teologii chrześcijańskiej.

Pierwsze trzy rozdziały (s. 19-74) wprowadzają do teologii moralnej, wyjaśniając jej podstawowe pojęcia, jak: moralność, tzw. dobre życie, szczęście, struktura czynu ludzkiego i cnota, a w dalszej części grzech (s. 231-250). Od rozdziału 4 Mattison przechodzi do szczegółowego omawiania poszczególnych cnót, najpierw kardynalnych, a potem teologicznych. Regularnie, po każdym rozdziale o charakterze wykładu, następuje część praktyczna, gdzie przedstawione zagadnienie zostaje na nowo zanalizowane na przykładzie wybranego przypadku wziętego z życia. Celem tego jest, jak sam pisze, najpierw ukazanie konkretnych wskazań w obrębie omawianego zagadnienia, a z kolei zrealizowanie tytułowego założenia książki – jak w tej kwestii budować moralność (etykę) szczęścia na bazie cnót (s. 113). Konsekwentnie realizowanym celem pracy jest więc nie tylko teoretyczna prezentacja wskazanych zagadnień, ale i ich zastosowania w codziennym życiu chrześcijańskim. Te praktycznie omawiane zagadnienia wypływają często z konkretnych doświadczeń młodych ludzi, jak dla przykładu spożywanie alkoholu w kontekście życia studenckiego (s. 113-133), ocena moralna użycia bomby atomowej (s. 160-179), czystość a pozamałżeńskie współżycie seksualne (s. 333-363), eutanazja (s. 364-392). Mattison znajduje też miejsce na rozdział o Jezusie Chrystusie (s. 273-289) czy o łasce (s. 311-323). Całość opracowania kończy modlitwa o cnoty (s. 393-409) – jest to swego rodzaju rozważanie Modlitwy Pańskiej ułożone w taki sposób, by przekonać czytelnika, że modlitwa służy poznaniu i kształtowaniu cnót w codziennym chrześcijańskim życiu moralnym. Przy tej okazji Mattison w interesujący sposób wyjaśnia, jak modlitwa *Pater noster* buduje cnoty (s. 399nn.): „Ojciec nasz, [...] święć się imię Twoje” (wiara), „przyjdź królestwo Twoje” (nadzieja), „bądź

wola Twoja” (miłość), „chleba naszego [...] daj nam dzisiaj” (roztropność), „odpuść nam nasze winy, jako i my odpuszczamy naszym winowajcom” (sprawiedliwość), „i nie wódz nas na pokuszenie” (umiarkowanie), „ale nas zbaw ode złego” (męstwo).

Introducing Moral Theology: True Happiness and the Virtues to praca, którą z pewnością warto polecić młodym adeptom teologii oraz wszystkim świadomym chrześcijanom, którym zależy na tym, by lepiej zrozumieć treść wary i jej moralne wymagania. Nie jest to opracowanie wąsko naukowe, które może być bardzo użyteczne wszędzie tam, gdzie potrzeba ciągle nowego wykładu nauki moralnej, zawsze w zgodzie z Magisterium Kościoła.

ŚLAWOMIR NOWOSAD

Andrzej Derdziuk OFMCap., *Mądrość spotkania. Kierownictwo duchowe bł. Jana Pawła II wobec Wandy Półtawskiej*, Edycja Świętego Pawła, Częstochowa 2011, ss. 106.

Publikacja o. prof. A. Derdziuka pt. *Mądrość spotkania. Kierownictwo duchowe bł. Jana Pawła II wobec Wandy Półtawskiej* jest książką o książce, tym bardziej oczekiwaną na rynku wydawniczym, że „źródło” (*Beskidzkie rekolekcje. Dzieje przyjaźni księdza Karola Wojtyły z rodziną Półtawskich*, Edycja Świętego Pawła, Częstochowa 2009) zostało przyjęte przez czytelników z wielkim entuzjazmem, ale i z wielką rezerwą, a nawet z ostrą krytyką, zwłaszcza w niektórych mediach, węszących sensację. Warto więc było podjąć się trudnego zadania analizy dzieła, które wzbudza przeciwstawne emocje, i rzeczowo uwypuklić jego przesłanie, aby czytelnik mógł zaczerpnąć z publikacji źródłowej jak najwięcej korzyści duchowych.